

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOG'LIQNI SAQLASH VAZIRLIGI
TOSHKENT TIBBIYOT AKADEMIYASI
2-SON FAKULTET VA GOSPITAL TERAPIYA, NEFROLOGIYA VA
GEMODIALIZ KAFEDRASI**

KLINIK KARDIOLOGIYA MODULINING ISHCHI O'QUV DASTURI

2-KURS UCHUN

Ta'lim sohasi: 910000 - Sog'liqni saqlash

Mutaxassislik: 70910105 - Kardiologiya

Toshkent – 2023

Modulning ishchi o'quv dasturi 2023 yil "___" _____ -sonli buyrug'i bilan tasdiqlangan "Klinik kardiologiya" modul dasturi asosida tayyorlangan

Tuzuvchilar:

- Jabbarov O.O. - Toshkent tibbiyot akademiyasi 2-son fakultet va gospital terapiya, nefrologiya va gemodializ kafedrasini mudiri, professor, t.f.d.
- Maksudova M.X. Toshkent tibbiyot akademiyasi 2-son fakultet va gospital terapiya, nefrologiya va gemodializ kafedrasini dotsenti, t.f.n.

Taqrizchilar:

- Gadaev A.G. - Toshkent tibbiyot akademiyasi 3-sonli ichki kasalliklar kafedrasini professori, t.f.d.
- Xamidullaeva G.A. - Respublika kardiologiya markazi katta ilmiy xodimi, t.f.d.

Modulning ishchi o'quv dasturi Toshkent tibbiyot akademiyasi Kengashida muxokama etilgan va tasdiqlangan (2023 yil "___" _____ dagi "___" -sonli bayonnoma).

2-son fakultet va gospital terapiya nefrologiya

va gemodializ kafedrasini mudiri, professor

Jabbarov O.O.

Magistratura bo'limi boshlig'i

Imamov A.A.

O'quv-uslubiy bo'lim boshlig'i

Azizova F.H.

1. O‘quv moduli o‘qitilishi bo‘yicha uslubiy ko‘rsatmalar.
“**Klinik kardiologiya**” moduli magistr talabalarni nazariy bilimlar, amaliy ko‘nikmalarga uslubiy yondashuv hamda ilmiy dunyoqarashini shakllantirish vazifalarini bajaradi.

Modul bo‘yicha talabalarning bilim, ko‘nikma va malakalariga qo‘yidagi talablar qo‘yiladi.

Talaba:

- klinik kardiologiya fanining ilmiy asoslari;
- yurak ishemik kasalligini o‘rganish bo‘yicha zamonaviy ko‘p markazli tekshirishlar va ularning natijalari;
- yurak yetishmovchiligini o‘rganish bo‘yicha zamonaviy ko‘p markazli tekshirishlar va ularning natijalari;
- kardiomiopatiyalar zamonaviy tekshirishlar natijalari;
- tibbiyot hujjatlarini to‘g‘ri olib borish **haqida tasavvurga ega bo‘lishi**;
- yurak ishemik kasalligini etiologiyasi, patogenezini, klinikasi, tashxislash, rejali davo va profilaktika standartlarini;
- zamonaviy yurak yetishmovchiligida qo‘llaniladigan vositalarni;
- kardiomiopatiyalar epidemiologiyasi, etiopatogenezini, zamonaviy tasnifi, klinikasi, davolash va tashxislash standartlarini, asoratlarini hamda profilaktikasini;
- arteriya va vena kasalliklari rivojlanish mexanizmi, klinikasi, taqqoslama tashxislash va davolash tamoyillarini hamda profilaktikasini;
- metabolic sindrom etiologiyasi, patogenezini, zamonaviy tasnifi, xavf omillari, tashxislash, profilaktika va davolashning zamonaviy standartlarini **bilishi va ulardan foydalana olishi**;
- shifokorlar etikasi va tibbiyot denotologiyasiga amal qilish;
- yangi kelgan bemorni kasallik tarixini to‘ldirish, tekshiruv va davolash rejasini tuzish;
- davolash, tashxislash, tibbiy xujjatlarni olib borish, bemorlarni dinamikada kuzatish, klinik, yakuniy tashhis qo‘yish, kasalxonadan chiqish hujjatlarini to‘ldirish;
- ichki a‘zolar asbobiy tekshirishlar natijalarini tahlil qilish;
- yurak ishemik kasalligini turli formalarini davolash;
- yurak yetishmovchiligini davolash **ko‘nikmalariga ega bo‘lishi** zarur.

Magistratura ixtisosligiga qo‘yiladigan muayyan talablar kadrlar buyurtmachilarining talablari va ushbu mutaxassislik bo‘yicha fan, texnika va texnologiyalarning zamonaviy yutuqlari hisobga olingan holda oliy ta‘lim muassasasi tomonidan belgilanadi.

2. Ma'ruza mashg'ulotlari.

Fan bo'yicha ma'ruza mashg'ulotlari namunaviy o'quv rejada ko'zda tutilmagan.

3. Seminar mashg'ulotlari

3.1. KLINIK KARDIOLOGIYA MODULI bo'yicha seminar mashg'ulotlari tematikasi

1.16.	Yurak ishemik kasalligi epidemiologiyasi, etiologiyasi, patogeneziga zamonaviy qarashlar. YuIK tavsifi. Stabil zo'riqish stenokardiyasining funktsional sinflari, ularning klinik kechish xususiyatlari, diagnostikasi. Qiyosiy tashxisi. Miokardning nokoronarogen kasalliklari, me'da-ichak yuli kasalliklari, suyak-bo'g'im kasalliklari bilan, funktsional buzilishlari bo'lgan bemorlardagi kardialgiyalar bilan qiyosiy tashxislash.	14	1
1.17.	Stabil zo'riqish stenokardiyani medikamentoz davolash. Davolashda qo'llaniladigan samarasi isbotlangan dori vositalar, ularga ko'rsatmalar va qarshi ko'rsatmalar. Stabil stenokardiyalarni nomedikamentoz davolash, profilaktika chora tadbirlari. YuIK. Nostabil stenokardiya, klassifikatsiyasi, ularning klinikasi, qiyosiy tashxislash, medikamentoz (β - blokatorlar, AAFI, statinlar, antiagregantlar, nitratlar, sekin kaltsiy kanali blokatorlari) va nomedikamentoz davolash xamda profillaktikasi. Nostabil stenokardiya antitrombotik davo. YuIK bilan assotsirlangan klinik xolatlar davosi.	14	1
1.18	Miokardning og'riqsiz ishemiyasi. Mikrovaskulyar stenokardiya. Klinika, diagnostika va zamonaviy davolash usullari. O'tkir koronar sindrom tasnifi (O'KS). O'KS patofiziologiyasi. O'tkir koronar sindromning klinik ko'rinishlari, fizikal tekshiruv. Miokard shikastlanishining bioximik markerlari, EKG. Xavfni baxolash.	14	1
1.19.	O'tkir koronar sindrom ST segmentini ko'tarilishi bilan. Klinikasi va tashxislash. O'KSda taktika (OSSN va VNOK maslaxatlariga binoan). Jarroxlik amaliyoti (CHKV) O'tkir koronar sindrom ST segmentini ko'tarilishisiz. Zamonaviy davolash tamoyillari. Trombolitik davo. Ko'rsatma va qarshi ko'rsatmalar. Trombolitik davoning asoratlari.	14	1
1.20.	YuIKning turli shakllarini tashxislash: Stabil va nostabil stenokardiyalarni yuqori texnologiyali tashxislash va davolash usullariga ko'rsatmalar va qarshi ko'rsatmalar. Stsintigrafiya,	14	1

	<p>koronaroangiografiya. Stabil va nostabil zo'riqish stenokardiyada koronar revaskulyarizatsiya</p> <p>Miokard infarkti: etiologiyasi. Patogenezi. Klassifikatsiyasi. ST elevatsiyali va ST elevatsiyasiz MI. MI tasnifiga zamonaviy qarashlar. Miokard infarktida yurakning "remodelirlanish" tushunchasi</p>		
1.21.	<p>Miokard infarkti. Klinik variantlari, klinikasi, tashxisiy me'zonlari. Komorbid xolatlarda MI ni kechishi. Klinik turlari ni qiyosiy tashxislash. Atipik lokalizatsiyalangan MI, cho'zilgan kechuvi va retsivlanuvchi, qayta, old va pastki MI. O'ng qorincha miokard infarkti. Miokard infarkni kiyosiy tashxislash. Miokard infarktining laborator-asbobiy tashxislash. Miokard shikastlanishini va yalliglanish faolligini ko'rsatuvchi bioximik markerlarini aniqlash</p>	14	1
1.22.	<p>Miokard infarktining EKG-diyagnostikasi. ExoKG, Koronarografiya, stsintigrafiya, rentgenografiya.</p> <p>MI ni o'tkir xolatlar bilan kiyosiy tashxislash (o'pka arteriyasi tromboemboliyasi, aortaning qavatlanuvchi anevrizmasi, spontan pnevmotoraks)</p>	14	
1.23.	<p>Asoratlanmagan miokard infarktini klinikasi, tashxislash va davolash. og'riqsizlantirish, trombolitik davo, antitagrigantlar, β - blokatorlar, APFI, nitratlar, oksigenoterapiya. Bemorni statsionarda faollashtirish va statsionardan chiqarilgandan keyingi olib borish taktikasi. Oqibati</p> <p>Miokard infarkti asoratlari. O'tkir chap yoki o'ng qorincha yetishmovchiligi, ritm va o'tkazuvchanlikni buzilishi, yurakning yorilishi. CHap qorincha anevrizmasi, perikardit, tromboembolik asoratlar, Dressler sindromi, ruxiy buzilishlar.</p>	14	1
1.24.	<p>Shok holatlari. Kardiogen shok. SHok xolatlarini qiyosiy tashxisi. Kardiogen shokni zamonaviy davolash tamoyillari</p> <p>To'satdan koronar o'lim. Epidemiologiyasi, etiologiyasi, patogenezi, xavf omillari. To'satdan o'lim profilaktikasi. O'pka-yurak reanimatsiyasi. Kardioverter-defibrillyator ICD. Miokard infarkti asoratlarini davolash</p>	14	1
1.25	<p>YuIK. Miokard infarktni jarroxlik yo'li bilan davolash. Koronar revaskulyarizatsiya usullari. Turli xil usullar bilan stentlash. Stent turlari. Ko'p qon tomirlarni stentlash. Nokoronar tomirlarni stentlash</p> <p>YuIK bilan ogrigan va MI o'tkazgan bemorlarni poliklinikada sharoitida olib borish. Sog'liqni saqlashning birlamchi bo'g'inida YuIK ni birlamchi, ikkilamchi va uchlamchi profilaktikasi, reabilitatsiya.</p>	14	1
1.26	<p>Miokard yallig'lanishli kasalliklari. Miokardit. Miokarditlar – etiologiyasi, patogenezi, klassifikatsiyasi, klinikasi,</p>	14	1

	diagnostikasi, differentsial diagnostikasi. Miokarditlarni davolash, birlamchi va ikkilamchi profilaktikasi		
1.27	Miokardiodistrofiyalar etiologiyasi, patogenezi, klassifikatsiyasi, klinikasi. Miokardiodistrofiyalar - tashxislash, qiyosiy tashxislash, davolash, profilaktika.	14	1
1.28	Dilatatsion kardiomiopatiya– etiologiyasi, patogenezi, klassifikatsiyasi, klinikasi. Dilatatsion kardiomiopatiyani tashxislash, qiyosiy tashxislash, davolash, profilaktika	14	1
1.29	Gipertrofik kardiomiopatiyalar – etiologiyasi, patogenezi, klassifikatsiyasi, klinikasi. Gipertrofik kardiomiopatiyalar tashxislash, qiyosiy tashxislash, davolash, profilaktika.	14	1
1.30	Restriktiv kardiomiopatiya va miokardning restriktiv holatlari etiologiyasi, patogenezi, klassifikatsiyasi, klinikasi. Tashxislash, qiyosiy tashxislash, davolash, profilaktika. Kam uchraydigan kardiomiopatiyalar. Periportal, Stress-indutsirlangan kardiomiopatiya (Tako-TSubo). Miokardning amiloidozda, gemoxromatozda sarkaidozda zararlanishi O'ng qorincha kasalliklari (o'ng qorincha aritmogen displaziyasi, o'ng qorincha kardiomiopatiya). Kardiomiopatiyalarni yuqori texnologiyali davolash usullari	14	1
1.31	Yurak yetishmovchiligi rivojlanishiga zamonaviy qarashlar. Epidemiologiyasi, etiologiyasi, patogenezi. SYuE. Tasnifi. Yurak yetishmovchiligi Klinikasi. Xavf omillar. Klinik xolatni baxolash shkalasi	8	1
1.32	Yurak yetishmovchiligi asosiy klinik turlari. Sistolik va diastolik YuE ning tashxisiy me'zonlari. Yurakning qon otib berish xajmining pasayishi, oraliq va saqlangan hollarda kechishi. SYuE tashxisini qo'yish algoritmi	8	
1.33	O'tkir chap qorincha yetishmovchiligi- patogenezi, klinik xususiyatlari, tashxisi, differentsial tashxisi. O'tkir chap qorincha yetishmovchiligida bemorlarni olib borish taktikasi, davosi.	8	1
1.34.	O'tkir o'ng qorincha yetishmovchiligi - patogenezi, klinikasi, tashxislash, qiyosiy tashxislash. O'tkir o'ng qorincha yetishmovchiligi - bemorlarni olib borish taktikasi, davosi.	8	
1.35	SYuE bilan og'rikan bemorlarda surunkali buyrak kasalligi tashxislash, davolash tamoyillari. Yurak yetishmovchiligida kardiorenal sindromi tushunchasi. Renal anemiya va boshqa klinik ko'rinishlarni korrektsiyasi.	8	1
1.36	SYuEni gepatomegaliya va shish- astsitik sindrom bilan	8	

	kechuvchi kasalliklar bilan qiyosiy tashxislash. SYuE da laborator tashxislash, natijalarni taxlil qilish.		
1.37	SYuE da asbobiy tashxislash (EKG, ko'krak qafasini rentgenologik tekshiruv, ExoKG, izotop ventrikulografiya, miokard stsintigrafiyasi, tomografiya va b.) Yurak yetishmovchiligini zamonaviy davolash printsiplari. IAPF, ARA, β - adrenoblokatorlar bilan davolashning zamonaviy tamoyillari.	8	1
1.38	Yurak yetishmovchiligida Neprilizin ingibitori (ARNI) va f-kanallarni selektiv blokatoriga ko'rsatma va uni qo'llash tartibi Yurak yetishmovchiligini davolashda siydik xaydovchi dori vositalarni o'zni. Mineralokortikoidlar retseptorlari bilan davolashning zamonaviy tamoyillari.	8	
1.39	SYuE ni yurak glikozidlari va noglikozid inotrop vositalar bilan davolashning zamonaviy tamoyillari. SYuE da antiagrigant, antikoagulyant, antiaritmik vositalarni qo'llash tartibi.	8	
1.40	SYuE davolashning zamonaviy tamoyillari. SYuE da refrakter shish sindromini davolash. Yuklama-stimulyatsion davolash Yurak yetishmovchiligini nomedikamentoz davolash, profilaktikasi va ambulator sharoitida olib borish.	8	1
1.41	Yurak qon tomir asoratlari xavf omillarin nazorat qilish. Bemorlarni parvarishlashni tashkillashtirish. Psixologik reabilitatsiya va fizik faollashtirish tartibi Yurak yetishmovchiligida bemorlarni parvarishlashni tashkillashtirish. Psixologik reabilitatsiya va fizik faollashtirish tartibi.	8	
1.42	Aorta kasalliklari (yallig'lanishli va yallig'lanishsiz). Ko'krak va qorin aortasi kasalliklari. Aorta klapanlaring degenerativ shikastlanishlari. Periferik arteriyalar kasalliklari. Tashxislash va davolash. Venalar kasalliklari. Periferik tomirlar o'tkir okklyuziyasi.	8	
1.43	Semizlik. Etiologiyasi, patogenezi, tasnifi, xavf omillar, tashxislash va davolash. Asoratlari va ularni oldini olish. Metabolik sindrom. Glyukozaga tolerantlikni buzilishi, giperurikemiya. Metabolik sindromda yurak-qon tomir kasalliklari kechishining xususiyatlari.	8	1
1.44	Yurak qon -tomir kasalligi turli xavflari bor bemorlarni ambulatoriya sharoitida kuzatish, yuklamali sinamalarni, XMEKG va SMAD o'tkazish Vegetativ-qon tomir kasalliklari. Vegetativ krizlar, tasnifi. Vegetativ-qon tomir kasalliklarini davolash.	8	1

1.45	Arterial gipotenziya. Arterial gipotenziiyalar fiziologiyasi. Patologik arterial gipotenziiyalar. Kollaps. Xushdan ketish. Etiopatogenezi, tashxislash va davolash Arterial gipotenziya, Kollaps, Xushdan ketishda birinchi yordam. tashxislash va davolash.	8	
	Jami	330	22

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada har bir akadem. guruhga alohida o'tiladi. Mashg'ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o'tiladi, "Keys-stadi" texnologiyasi ishlatiladi, keyslar mazmuni o'qituvchi tomonidan belgilanadi. Ko'rgazmali materiallar va axborotlar multimedia qurilmalari yordamida uzatiladi. Seminar mashg'ulotlari tasdiqlangan reja asosida o'tkaziladi va magistralar bilimni nazorat qilishning reyting tizimi asosida baholanadi.

3.2. SEMINAR MASHG'ULOTLARI REJASI 2-kurs

№	Seminar mavzusi	soat	Kredit
1.	Yurak ishemik kasalligi epidemiologiyasi, etiologiyasi, patogenezigiga zamonaviy qarashlar. YuIK tavsifi. Stabil zo'riqish stenokardiyasining funktsional sinflari, ularning klinik kechish xususiyatlari, diagnostikasi. Qiyosiy tashxisi.	7	1
	Miokardning nokoronarogen kasalliklari, me'da-ichak yo'li kasalliklari, suyak-bo'g'im kasalliklari bilan, funktsional buzilishlari bo'lgan bemorlardagi kardialgiyalar bilan qiyosiy tashxislash.	7	
2.	Stabil zo'riqish stenokardiyani medikamentoz davolash. Davolashda qo'llaniladigan samarasi isbotlangan dori vositalar, ularga ko'rsatmalar va qarshi ko'rsatmalar. Stabil stenokardiyalarni nomedikamentoz davolash, profilaktika chora tadbirlari.	7	1
	YuIK bilan assotsirlangan. Nostabil stenokardiya, klassifikatsiyasi, ularning klinikasi, qiyosiy tashxislash, medikamentoz (β -blokatorlar, AAFI, statinlar, antiagregantlar, nitratlar, sekin kaltsiy kanali blokatorlari) va nomedikamentoz davolash xamda profilaktikasi. Nostabil stenokardiyada antitrombotik davo. YuIK klinik xolatlar davosi.	7	
3.	Miokardning og'riqsiz ishemiyasi. Mikrovaskulyar stenokardiya. Klinika, diagnostika va zamonaviy davolash usullari.	7	1
	O'tkir koronar sindrom tasnifi (O'KS). O'KS patofiziologiyasi. O'tkir koronar sindromning klinik ko'rinishlari, fizikal tekshiruv. Miokard shikastlanishining bioximik markerlari, EKG. Xavfni	7	

	baxolash.		
4.	O'tkir koronar sindrom ST segmentini ko'tarilishi bilan. Klinikasi va tashxislash. O'KSda taktika (OSSN va VNOK maslaxatlariga binoan). Jarroxlik amaliyoti (CHKV)	7	1
	O'tkir koronar sindrom ST segmentini ko'tarilishisiz. Zamonaviy davolash tamoyillari. Trombolitik davo. Ko'rsatma va qarshi ko'rsatmalar. Trombolitik davoning asoratlari.	7	
5.	YuIKning turli shakllarini tashxislash: Stabil va nostabil stenokardiyalarni yuqori texnologiyali tashxislash va davolash usullariga ko'rsatmalar va qarshi ko'rsatmalar. Stsintigrafiya, koronaroangiografiya. Stabil va nostabil zo'riqish stenokardiyada koronar revaskulyarizatsiya.	7	1
	Miokard infarkti: etiologiyasi. Patogenezi. Klassifikatsiyasi. ST elevatsiyali va ST elevatsiyasiz MI. MI tasnifiga zamonaviy qarashlar. Miokard infarktida yurakning "remodelirlanish" tushunchasi.	7	
6.	Miokard infarkti. Klinik variantlari, klinikasi, tashxisiy me'zonlari. Komorbid xolatlarda MI ni kechishi. Klinik turlari ni qiyosiy tashxislash. Atipik lokalizatsiyalangan MI, cho'zilgan kechuvi va retsidivlanuvchi, qayta, old va pastki MI. O'ng qorincha miokard infarkti. Miokard infarkni qiyosiy tashxislash.	7	1
	Miokard infarktining laborator-asbobiy tashxislash. Miokard shikastlanishini va yalliglanish faolligini ko'rsatuvchi bioximik markerlarini aniqlash	7	
7.	Miokard infarktining EKG-diagnostikasi. ExoKG, Koronarografiya, stsintigrafiya, rentgenografiya.	7	
	MI ni o'tkir xolatlar bilan qiyosiy tashxislash (o'pka arteriyasi tromboemboliyasi, aortaning qavatlanuvchi anevrizmasi, spontan pnevmotoraks)	7	
8.	Asoratlanmagan miokard infarktni klinikasi, tashxislash va davolash. og'riqsizlantirish, trombolitik davo, antitagrigantlar, β - blokatorlar, APFI, nitratlar, oksigenoterapiya. Bemorni statsionarda faollashtirish va statsionardan chiqarilgandan keyingi olib borish taktikasi. Oqibati.	7	1
	Miokard infarkti asoratlari. O'tkir chap yoki o'ng qorincha yetishmovchiligi, ritm va o'tkazuvchanlikni buzilishi, yurakning yorilishi. CHap qorincha anevrizmasi, perikardit, tromboembolik asoratlar, Dressler sindromi, ruxiy buzilishlar.	7	
9.	Shok holatlari. Kardiogen shok. Shok xolatlarini qiyosiy tashxisi. Kardiogen shokni zamonaviy davolash tamoyillari.	7	1
	To'satdan koronar o'lim. Epidemiologiyasi, etiologiyasi, patogenezi, xavf omillari. To'satdan o'lim profilaktikasi. O'pka-yurak reanimatsiyasi. Kardioverter-defibrillyator ICD. Miokard infarkti asoratlarini davolash.	7	
10	YuIK. Miokard infarktni jarroxlik yo'li bilan davolash. Koronar	7	1

.	revaskulyarizatsiya usullari. Turli xil usullar bilan stentlash. Stent turlari. Ko'p qon tomirlarni stentlash. Nokoronar tomirlarni stentlash. Yuqori texnologik amaliyotlar o'tkazilgan bemorlarni reabilitatsiyasi.		
	YuIK bilan og'riq va MI o'tkazgan bemorlarni poliklinika sharoitida olib borish. Sog'liqni saqlashning birlamchi bo'g'inida YuIK ni birlamchi, ikkilamchi va uchlamchi profilaktikasi, reabilitatsiya.	7	
11	Miokard yallig'lanishli kasalliklari. Miokardit. Miokarditlar – etiologiyasi, patogenezi, klassifikatsiyasi, klinikasi, diagnostikasi, differentsial diagnostikasi.	7	1
	Miokarditlarni davolash, birlamchi va ikkilamchi profilaktikasi	7	
12	Miokardiodistrofiyalar etiologiyasi, patogenezi, klassifikatsiyasi, klinikasi.	7	1
	Miokardiodistrofiyalar - tashxislash, qiyosiy tashxislash, davolash, profilaktika.	7	
13	Dilatatsion kardiomiopatiya– etiologiyasi, patogenezi, klassifikatsiyasi, klinikasi.	7	1
	Dilatatsion kardiomiopatiyani tashxislash, qiyosiy tashxislash, davolash, profilaktika	7	
14	Gipertrofik kardiomiopatiyalar – etiologiyasi, patogenezi, klassifikatsiyasi, klinikasi.	7	1
	Gipertrofik kardiomiopatiyalar tashxislash, qiyosiy tashxislash, davolash, profilaktika.	7	
15	Restriktiv kardiomiopatiya va miokardning restriktiv holatlari etiologiyasi, patogenezi, klassifikatsiyasi, klinikasi. Tashxislash, qiyosiy tashxislash, davolash, profilaktika. Kam uchraydigan kardiomiopatiyalar. Periportal, Stress-indutsirlangan kardiomiopatiya (Tako-TSubo). Miokardning amiloidozda, gemoxromatozda sarkaidozda zararlanishi O'ng qorincha kasalliklari (o'ng qorincha aritmogen displaziyasi, o'ng qorincha kardiomiopatiya). Kardiomiopatiyalarni yuqori texnologiyali davolash usullari	7	1
	Kam uchraydigan kardiomiopatiyalar. Periportal, Stress-indutsirlangan kardiomiopatiya (Tako-TSubo). Miokardning amiloidozda, gemoxromatozda sarkaidozda zararlanishi O'ng qorincha kasalliklari (o'ng qorincha aritmogen displaziyasi, o'ng qorincha kardiomiopatiya). Kardiomiopatiyalarni yuqori texnologiyali davolash usullari	7	
16	Yurak yetishmovchiligi rivojlanishiga zamonaviy qarashlar. Epidemiologiyasi, etiologiyasi, patogenezi. SYuE. Tasnifi.	4	1
	Yurak yetishmovchiligi Klinikasi. Xavf omillar. Klinik xolatni baxolash shkalasi	4	
17	Yurak yetishmovchiligi asosiy klinik turlari. Sistolik va diastolik YuE	4	

	ning tashxisiy me'zonlari.		
	Yurakning qon otib berish xajmining pasayishi, oraliq va saqlangan hollarda kechishi. SYuE tashxisini qo'yish algoritmi	4	
18	O'tkir chap qorincha yetishmovchiligi- patogenezi, klinik xususiyatlari, tashxisi, differentsial tashxisi.	4	1
	O'tkir chap qorincha yetishmovchiligida bemorlarni olib borish taktikasi, davosi.	4	
19	O'tkir o'ng qorincha yetishmovchiligi - patogenezi, klinikasi, tashxislash, qiyosiy tashxislash.	4	
	O'tkir o'ng qorincha yetishmovchiligi - bemorlarni olib borish taktikasi, davosi.	4	
20	SYuE bilan og'rigan bemorlarda surunkali buyrak kasalligi tashxislash, davolash tamoyillari.	4	1
	Yurak yetishmovchiligida kardiorenal sindromi tushunchasi. Renal anemiya va boshqa klinik ko'rinishlarni korrektsiyasi.	4	
21	SYuE ni gepatomegaliya va shish- astsitik sindrom bilan kechuvchi kasalliklar bilan qiyosiy tashxislash.	4	
	SYuE da laborator tashxislash, natijalarni taxlil qilish.	4	
22	SYuE da asbobiy tashxislash (EKG, ko'krak qafasini rentgenologik tekshiruv, ExoKG, izotop ventrikulografiya, miokard stsintigrafiyasi, tomografiya va b.).	4	1
	Yurak yetishmovchiligini zamonaviy davolash printsiplari. IAPF, ARA, β - adrenoblokatorlar bilan davolashning zamonaviy tamoyillari.	4	
23	Yurak yetishmovchiligida Neprilizin ingibitori (ARNI) va f-kanallarni selektiv blokatoriga ko'rsatma va uni qo'llash tartibi.	4	
	Yurak yetishmovchiligini davolashda siydik xaydovchi dori vositalarni o'rni. Mineralokortikoidlar retseptorlari bilan davolashning zamonaviy tamoyillari.	4	
24	SYuE ni yurak glikozidlari va noglikozid inotrop vositalar bilan davolashning zamonaviy tamoyillari.	4	
	SYuE da antiagrigant, antikoagulyant, antiaritmik vositalarni qo'llash tartibi.	4	
25	SYuE davolashning zamonaviy tamoyillari. SYuE da refrakter shish sindromini davolash. Yuklama-stimulyatsion davolash	4	1
	Yurak yetishmovchiligini nomedikamentoz davolash, profilaktikasi va ambulator sharoitida olib borish.	4	
26	Yurak qon tomir asoratlari xavf omillarini nazorat qilish. Bemorlarni parvarishlashni tashkillashtirish. Psixologik rehabilitatsiya va fizik faollashtirish tartibi.	4	
	Yurak yetishmovchiligida bemorlarni parvarishlashni tashkillashtirish. Psixologik rehabilitatsiya va fizik faollashtirish tartibi.	4	

27	Aorta kasalliklari (yallig‘lanishli va yallig‘lanishsiz). Ko‘krak va qorin aortasi kasalliklari. Aorta klapanlarning degenerativ shikastlanishlari.	4	1
	Periferik arteriyalar kasalliklari. Tashxislash va davolash. Venalar kasalliklari. Periferik tomirlar o‘tkir okklyuziyasi.	4	
28	Semizlik. Etiologiyasi, patogenez, tasnifi, xavf omillar, tashxislash va davolash. Asoratlari va ularni oldini olish.	4	1
	Metabolik sindrom. Glyukozaga tolerantlikni buzilishi, giperurikemiya. Metabolik sindromda yurak-qon tomir kasalliklari kechishining xususiyatlari.	4	
29	Yurak qon -tomir kasalligi turli xavflari bor bemorlarni ambulatoriya sharoitida kuzatish, yuklamali sinamalarni, XMEKG va SMAD o‘tkazish	4	1
	Vegetativ-qon tomir kasalliklari. Vegetativ krizlar, tasnifi. Vegetativ-qon tomir kasalliklarini davolash.	4	
30	Arterial gipotenziya. Arterial gipotenzialar fiziologiyasi. Patologik arterial gipotenzialar. Kollaps. Xushdan ketish. Etiopatogenezi, tashxislash va davolash	4	
	Arterial gipotenziya, Kollaps, Xushdan ketishda birinchi yordam. tashxislash va davolash.	4	
	2 kurs bo‘yicha	330 soat	22 kredit

4. Mustaqil ta‘lim va mustaqil ishlar (2 kurs)

Mustaqil ta‘lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Kardiologiya sohasida Respublikamizda olib borilayotgan ishlar, ularning chet ellardagi shu sohada qilinayotgan ishlardan farqi va o‘xshashligi.
2. Kasalliklarning xalqaro tasnifi.
3. Tamaki chekishning yurak-qon tomir kasalliklari rivojlanishidagi o‘rni.
4. Yurak qon tomir tizimi kasalliklarini davolashda O‘zbekiston Respublikasidagi mahalliy sihatgohlarning ahamiyati.
5. Miokard infarktini davolashda trombolitik davo va uning o‘ziga xos tamoillari.
6. Homiladorlarda yurak qon- tomir kasalliklarini davolash tamoillari (VNOK tavsiyasi).
7. Yurak qon - tomir kasalliklarini birlamchi va ikkilamchi profilaktikasida dori vositalarini samaradorligi va xavfsizligi. (VNOK tavsiyasi).
8. Yurak qon - tomir kasalliklari bilan og‘rigan bemorlarni davolashda mono- va dinitratlarni qo‘llashga qiyosiy yondoshish.
9. Gipertonik (distsirkulyator) entsefalopatiya. Tashxislash va davolash tamoillari.

10. Bolalar va o'smirlar orasida yurak qon - tomir kasalliklari profilaktikasi (VNOK tavsiyasi).
11. Miokardni surunkali kasalliklarida venoz tizim xolati.
12. Peripartal kardiomiopatiya. Klinikasi, tashxislash, davolash. Kasallik oqibati va profilaktikasi. Ona va bola o'limida uning o'rni.
13. Kavasaki kasalligi. Klinikasi, tashxislash, qiyosiy tashxislash va davolash.
14. Nunan sindromi. Lentiginoz. (KMP yuzdagi nuqsonlar bilan birga kechishi). Klinikasi, tashxislash, qiyosiy tashxislash va davolash.
15. Yomon sifatli AG va simptomatik AG larni qiyosiy tashxislash. Davoga rezistent bo'lgan AG va ularni davolash tamoyillari.
16. Surunkali yurak yetishmovchiligini tashxislash va davolash bo'yicha OSSH, RKO va RNMOt tavsiyalari va ularni taxlili.
17. Taxikardiyalarni davolashda kateterli ablyatsiyaning zamonaviy imkoniyatlari.
18. Organizmda ayrim moddalarni to'planishi bilan kechaligan kasalliklarda KMP (gemoxromatoz, Fabri, Niman - Pik kasalligi).
19. Glikogen to'planishi to'planishi bilan kechaligan kasalliklarda KMP (glikogenoz II tip, Pompe kasalligi).
20. Toksik KMP (alkogolli kardiomiopatiya, kokain qabul qilgan va rakka qarshi davo olgan bemorlarda kardiomiopatiya).
21. Ko'krak qafasida og'riq bilan kechuvi koronarogen va toj tomirlarga bog'liq bo'lmagan kasalliklarni qiyosiy tashxislash.
22. Renin-angiotenzin-aldosteron tizimini kombinirlangan blokadasi: AAFI va angiotenzina II retseptorlari blokatorlarini birga qo'llanishi samaradorligi.
23. Gipertoniya kasalligi bilan og'rigan bemorlarda chap va o'ng qorinchalarni diastolik disfunktsiyasi va ularni davolash tamoyillari.
24. Ortirilgan yurak nuqsoni bilan kasallangan bemorlarni olib borish va reabilitatsiyasi (Amerika kardiologlari va Amerika yurak assotsiatsiyasi tavsiyasi).
25. Bland-Uayt-Garland sindromi. Tashxislash va davolash.
26. Amaliy kardiologiyada yurak amiloidozi, tashxislash, davolash va profilaktikasi.
27. Yurakni o'ng va chap bo'limlari bo'shlig'idagi miksomani tashxislash va jarroxlik yo'li bilan davolash samaradorligi, kasallik oqibati.
28. To'satdan koronar o'lim. Xavf stratifikatsiyasi va profilaktikasi.
29. Miokard va perekarditni kollagenozlarda shikastlanishi patogenezi, klinikasi, zamonaviy tashxislash me'zonlari va davolash.
- 30.** Miokard distrofiyasi (miokardozi) etiopatogenezi, klinikasi, zamonaviy tashxislash me'zonlari va davolash.

Modul bo'yicha kurs ishi.

Fan bo'yicha kurs ishi namunaviy o'quv rejada ko'zda tutilmagan.

5. Magistrlik ilmiy tadqiqot ishi

Magistrlik ilmiy tadqiqot ishi moderator va trener raxbarligi ostida Toshkent viloyati ixtisoslashtirilgan somatik shifohonasi kardiologiya bo'limida va Respublika shoshilinch tibbiy yordam ilmiy markazi kardiologiya bo'limida olib boriladi, shuningdek, reanimatsiya va shoshilinch yordam bo'limlarida, endovaskulyar xirurgiya bulimida, stasionarlarning yordamchi diagnostik bo'limlari (kabinetlari)da, konsultativ poliklinikalarda, Respublika ixtisoslashtirilgan kardiologiya ilmiy markazida zaruriy davolash va diagnostik manipulyatsiyalar va muolajalarni bajarish, tibbiy xujjatlarni to'ldirish bilan birgalikda olib boriladi. Amaliy ko'nikmalarning bir kismi navbatchilik vaqtida egallanadi.

Klinik kardiologiya moduli bo'yicha TEMATIK ROTATSIYALAR

Tematik rotatsiya

“Stasionar”. Kardiologiya bo'limi.

Rotatsiya Toshkent viloyati ixtisoslashtirilgan somatik klinikasi va Respublika shoshilinch tibbiy yordam ilmiy markazi bo'limlarida olib boriladi.

Rotatsiyaning maqsadi va vazifalari: kardiologik bemorlarni yuqori malakali ravishda olib borish ko'nikmalarini egallash; magistratura talabasini tibbiy xujjatlar bilan ishlash, kasallik tarixidan ko'chirma, statistik kartani to'ldirish bilan tanishtirish; magistratura talabasi tomonidan kuratsiya qilinayotgan bemorlarda davolash-diagnostik muolajalarni egallash; magistratura talabasini kardiologik bemorlarni kuratsiya qilish printsiplari, zaruriy dori vositalari to'plami va xajmini aniqlash bilan tanishtirish.

Rotatsiyadagi zaruriy ko'nikmalar:

- qayta kelib tushgan bemorlar kasallik tarixini to'ldirish, davolash-diagnostik muolajalarni tulik xajmda o'tkazish
- klinikolaborator tekshiruvlar natijasi interpretatsiyasi
- dinamikada bemorlar kuratsiyasi (tibbiy dokumentatsiyasini o'qib olish va davolash-diagnostik chora tadbirlarni o'qib olish bilan birgalikda)
- Biokimyoviy tekshirular natijasini interpretatsiyasi
- Maxsus tekshiruv usullari interpretatsiyasi
- Sutkalik monitorlash natijalari interpretatsiyasi
- EKG tekshiruv natijalari interpretatsiyasi

Statsionar sharoitida bemorlarni tashhishlash, tez yordam ko'rsatish, davolash va kuzatish (Kardioreanimatsiya bo'limi).

Rotatsiyaning maqsadi: shoshilinch kardiologiyada qo'llaniladigan jonlantirish (reanimatsiya) chora – tadbirlarini (defibrillyatsiya, bo'lmachalar ichi in'ektsiyasi), perikard va plevra bo'shliqlari punktsiyasini o'tkazish, shoshilinch xolatlarda zaruriy dori vositalarni tanlash va hajmini aniqlash ko'nikmalarini egallash.

Talaba quyidagilarni bajara olishi zarur:

– jonlantirish (reanimatsion) chora – tadbirlarini (defibrillyatsiya, bo'lmachalar ichi in'ektsiyasi), perikard va plevra bo'shliqlari punktsiyasini o'tkazish;

– shoshilinch kardiologiya bo'limida davolanayotgan bemorlarga zaruriy dori vositalarni tanlash va hajmini aniqlash;

– kuratsiya qilayotgan bemorlariga zaruriy tashxislash va davolash muolajalarini o'tkazish;

– zaruriy tibbiy xujjatlarni olib borish (bemorning kasallik tarixi, jonlantirish (reanimatsion) varaqa va boshqalar).

– zaruriy tibbiy xujjatlarni olib borish, kasalxonadan chiqish varaqasi, statistik kartalar va boshqalarni to'ldirish.

6. “Kardiologiya” magistratura yo‘nalishi bo‘yicha o‘quv jarayoni uchun zarur majburiy ko‘nikmalar ro‘yxati. (2 kurs)

No	Amaliy ko'nikmalar
1.	Kasalxonaga kelib tushgan bemorni kasallik tarixini tuldirish, zarur tekshiruv va davo muolajalarini rejasini tuzish
2.	Statsionarda bemorlar kuratsiyasini, ularni dinamikada kuzatuv, davo-tekshiruv muolajalarini bajarish, tibbiy xujjatlarni tuldirish, klinik, yakuniy tashxisni aniklash, chikaruv epikrizini tuldirish.
3.	Bemor va uning yaqin qarindoshlari bilan uning kasalligini medikomentoz va nomedikamentoz davolash, profillaktikasi va reabilitatsiyasi to'g'risida tushuntirish ishlarini olib borish.
4.	Laborator - biokimyoviy, asbobiy va klinik tekshiruvlar natijasi interpretatsiyasi
5.	Shoshilinch kardiologik xolatlarda ekspress usullarini qo'llagan xolda bemorlarni laboratoriya tekshiruvidan o'tkazish
6.	EKG olish turli usullarini bilish, yuklamali sinamalar, bajarish
7.	Yurak ritmi buzilishining spetsifik belgilarini aniqlash, qiyosiy tashxis qo'yish uchun testlarni o'tkazish va ularni izohlash.
8.	Yurak o'tkazuvchanligi buzilishining spetsifik belgilarini aniqlash, qiyosiy tashxis qo'yish uchun testlarni o'tkazish va ularni izohlash.

9.	XMEKGni olish texnikasi va klinik interpretatsiyasi
10.	EKG olish va tekshiruv natijasi intepretatsiyasi
11.	Yuklamali sinamalar (VEM, tredmil va 6 daqiqalik yurish testi) texnikasi va natijalari interpretatsiyasi.
12.	Giperventilatsiya sinamasini texnikasi va klinik interpretatsiyasi
13.	Dorili (dipiridomol, atropin) sinamalar utkazish texnikasi va klinik interpretatsiyasi
14.	Transtorakal ExoKG olish texnikasi. Yurak Exo-KG si me'yoriy ko'rsatgichlari, bo'shliqlar gipertrofiyasi belgilari interpretatsiyasi
15.	Yurak klapanlarining holatini exokardiografik aniqlash
16.	Qizilo'ngach orqali ExoKG va Stress- ExoKG olish texnikasi. Ularni o'tkazishga ko'rsatma va qarshi ko'rsatma
17.	GK va YuIK da ExoKG belgilari , o'tkazish tartibi va natijalar interpretsiyasi
18.	Yurak qopqoqchalari nuqsonlarini to'g'ridan-to'g'ri va bilvosita ExoKG belgilari xamda qiyosiy taxlil qilish.
19.	Yirik qon tomirlar nuqsonlarini to'g'ridan-to'g'ri va bilvosita ExoKG belgilari xamda qiyosiy taxlil qilish.
20.	Tug'ma yurak nuqsonlarining ExoKG va Doppler-KG belgilari va interpritatsiyasi.
21.	ExoKG da va Doppler-KGda o'pka gipertenziyasini aniqlash va interpretitsiyasi.
22.	Miokardit, perikardit va kardiomiopatiyaning asosiy ExoKG belgilarini aniqlash.
23.	Ichki a'zolari asbobiy tekshiruvlari interpretatsiyasi
24.	Angiokardiografiya, yurak va qon tomirlarining kateterizatsiyasi o'tkazish texnikasi, uni o'tkazishga ko'rsatma va qarshi ko'rsatmalarni aniqlash.
25.	Teri orqali aralashuv va AKSH amoliyoti o'tkazilgan bemorlarni reabilitatsiya qilish texnikasi.
26.	Radiologik tekshishga ko'rsatma va karshi kshrsatmalarni aniqlash, ushbu amaliyot o'tkazishga tayyorgarlik ko'rish bo'yicha tavsiyalar berish
27.	Rentgen-radiologik, koronarografiya tekshiruvlarida katnashish va natijalar interpretatsiyasi
28.	Radiologik tekshiruvlar natijalari bo'yicha inson a'zolarining tasvirini bilish va ularning asosiy anatomik tuzilmalarini ko'rsatish (tomogrammalar, rentgenografiya va boshqalar)
29.	Qon bosimini kun davomida monitoring qilish texnikasi va olingan natijalarni klinik jihatdan sharhlash
30.	IM bilan og'rigan bemorlarni reabilitatsiya qilish
31.	Surunkali YuIK bilan og'rigan bemorlarni reabilitatsiya qilish
32.	Koptokchalar filtratsiyani hisoblash va surunkali buyrak kasalligi bosqichini aniqlash.
33.	Yurak ritmi buzilishlarini bartaraf etish
34.	Gipertonik krizlarni bartaraf etish
35.	O'tkir koronar sindromida tezkor yordam
36.	O'tkir yurak yetishmovchiligini bartaraf etish

37.	SHok xolatidan chikarish texnikasi
38.	O'pka arteriyasi tromboemboliyasida shifokorgacha bo'lgan va shifoxonada shoshilinch yordam ko'rsatish. O'ATE profillaktikasi.
39.	Yurak tashki massajini bajarish texnikasi
40.	Sun'iy o'pka nafasiga o'tkazish texnikasi. Oksigenoterapiya.
41.	Nafas yo'llari o'tkazuvchanligini tiklash.
42.	O'mrov osti katetrini kuyish
43.	Vaktinchalik EKS kuyishda ishtirok
44.	Yurakning elektr defibrilatsiyasida katnashish
45.	Plevral punktsiyani bajarish
46.	Komatoz xolatdagi bemorlarni olib borish
47.	Bemorlarga ko'rsatma va qarshi ko'rsatmalarni, va ularning nojo'ya ta'sirlarini inobata olgan holda dori- vositalarini tavsiya etish.
48.	Tadqiqot uchun biologik materiallarni to'plash, saqlash va yotkazib berishni amalga oshirish

Asosiy adabiyotlar

1. Amaliy elektrokardiografiya. A.Gadaev, A. Razikov, M. Raximova. Toshkent: Turon zamin ziyo, 2016 y.
2. Bolezni serdtsa po Braunval'du. Rukovodstvo po serdechno-sosudistoy meditsine 1-4 tom. Moskva Rid Elsiver 2010- 2015 gg.
3. Dilatatsionnaya kardiomiopatiya. Kurbanov R.D., Abdullaev T.A., Tashkent 2013 g. Ichki kasalliklar. Gadaev A.G., Toshkent, Turon Zamin ziyo, 2014 y.
4. Kardiologiya v tablitsax i sxemax pod red. M. Frida i S. Grayms. M.:Praktika, pereizdano v 2010 g.
5. Klinik kardiologiya. Kurbanov R.D., Toshkent, 2010 y.
6. Rukovodstvo po elektrokardiografii. Orlov V.N., M.: 2015 g.

Qo'shimcha adabiyotlar:

1. Aritmii serdtsa. Osnovy elektrofiziologii, diagnostika, lechenie i sovremennyye rekomendatsii. Pod redaktsiey akad. V.S. Moiseeva, M.: GEOTAR-Media, 2009 g.
2. Aritmii serdtsa. Terapevticheskie i xirurgicheskie aspekty: rukovodstvo/ Lyusov V.A. M.: GEOTAR-Media, 2009 g.
3. Vnutrennie bolezni, tom 1-3 Muxin N.A. M.: GEOTAR- Media,2009g.
4. Detskaya kardiologiya. Mutaфьyan O.A. M.: GEOTAR-Media, 2009.
5. Diagnostika bolezney vnutrennix organov. Okorokov A.N. Vse toma. 2005.
6. Diagnosticheskiy spravochnik kardiologa. Izdatel'stvo «AST», Gitun. T.V. Moskva, 2007 g.
7. Jeludochkovyye narusheniya ritma serdtsa. Kurbanov R.D.Tashkent, 2012 g.

8. Infarkt miokarda. – 2-e izd., pererab i dop. / S.S. Yakushin, N.N. Nikulina, S.V. Seleznev. – M.: GEOTAR-Media, 2018. – 240s.: il.
9. Kardiologiya v tablitsax i sxemax pod red. Frida M. i Grayms S. Moskva. Praktika, 2001g.
10. Kardiologiya. Kratkiy spravochnik. Krouford M., SHrivatson K. Izdatel'stvo "Piter", 2006 g.
11. Klinicheskaya kardiologiya. SHlant R.K. i soavtory. M.-SPb: BINOM-Nevskiy dialekt, 2010g.
12. Klinicheskaya elektrokardiografiya naglyadny podxod: per.s angl./ A. L. Goldberger. –M.: GEOTAR-Media, 2009g.
13. Klinicheskaya elektrokardiografiya: per.s angl./ Franklin TSimmerman. –2-e izdanie , Binom, Moskva, 2011g.
14. Medikamentoznoe lechenie narusheniy ritma serdtsa Pod red. V.A. Sulimova, M.: GEOTAR-Media, 2011g.
15. Neotlojnaya kardiologiya. Ruksin V.V. SPb: Nevskiy Dialekt, 2001g.
16. Rentgenovskaya komp'yuternaya multispiral'naya tomografiya serdtsa Sergeev V.A., M.: GEOTAR-Media, 2009.
17. Rukovodstvo po kardiologii v 4-x tomax /pod red. Ye.N.CHazova – M.:Meditsina, 2005 g.
18. Rukovodstvo po kardiologii: V 4-x t. / pod red. Ye.I.CHazova. - M., 2014.
19. Rukovodstvo po narusheniyam ritma serdtsa Pod red. Ye.I. CHazova, S.P. Golitsyna. M.: GEOTAR-Media, 2010.
20. Rukovodstvo po narusheniyam ritma serdtsa Pod red. Ye.I. CHazova, S.P. Golitsyna., M.: GEOTAR-Media, 2010 g.
21. Rukovodstvo po neishemicheskoy kardiologii Pod red.N.A. SHostak M.: GEOTAR-Media, 2009 g.
22. Spravochnik Xarrisona po vnutrennim boleznyam. Perevod s angliyskogo. Sankt-Peterburg, pereizdano v 2012g.
23. Funktsional'naya diagnostika serdechno-sosudistyx zabolevaniy. Pod redaktsiey Yu.N. Belenkova, S.K. Ternovoy, M: GEOTAR-Media, 2007.
24. Exokardiografiya. Prakticheskoe rukovodstvo, perevod s angliyskogo. Elisdeyr Rayding. Moskva, Izdatel'stvo «MedPress-inform», 2012.
25. Exokardiografiya. Prakticheskoe rukovodstvo. Elisdeyr Rayding, perevod s angliyskogo. Moskva, Izdatel'stvo «Med Press-inform», 2012 g.
26. Braunwald's heart disease a text book of cardiovascular medicine 1-4 parts/ Saunders elsevier 2010/Heart disease in infant, children and adolescents / Emanuilidis – 5thed/ Vol 1, 2.
27. Heart disease in infant, children and adolescents / Emanuilidis – 5thed/ Vol 1, 2.
28. Handbook of Antihypertensive Therapy Mark C. Houston 2011
29. Control of Cardiac Rhythm E.M. VaughanWilliams2009
30. Marriott's Practical Electrocardiography Galen S. Wagner 2000
31. Heart Disease in Primary Care ed. Michael L. Hess 2010

Internet saytlari

www.journal.ahleague.ru

www.consilium-medicum.com

www.elibrary.ru

www.vestar.ru

www.mediasfera.ru

www.cardio-journal.ru

www.cardio.med.ru

www.gipertonik.ru

<http://www.cardiosource.com>

<http://www.medscape.com/Home/Topics/cardiology/cardiology.html>

www.escardio.org

<http://www.acc.org/>

[http:// www. americanheart. org/](http://www.americanheart.org/)

<http://www.med.umich.edu/lrc/cardiax/cardiaxnew/cardiax.html> -

